

НИКОЛАЙ ХАЙТОВ
ГЪЛЪБИ В НЕБЕТО

chitanka.info

Нашенци по цяла неделя не се бръснат, а за подстригването да не говорим. През това време косата им се натрупва, спластява се, космите надобеляват, загрубват, превръщат се в гъсталак, който би сепнал всеки бръснар. За късмет, нашият селски бръснар, бай Иван, бе човек, който не се стряскаше от нищо. Първо ще огледа главата оттук-оттам и тогава ще започне с подстригването. Беше интересно да се гледа как изпод валмото козина, невидяло бръснач месец или два, започват да се очертават скули, брадичка, чело и бузи, докато се открие най-сетне и самото човешко лице за изненада най-вече на клиента. Накрая бай Иван попръскваше подстригания с одеколон и го пуцаше да си върви, обновен и подмладен.

За голотемнените бай Иван полагаше двойни, та и тройни грижи. Колкото косми имаше, използваха се докрай. Самичък косъм бай Иван никога не отрязваше. Ще го прекара през темето веднъж, два, три пъти, докато скрие полетата. За да е по-трайна прическата, бай Иван напръскваше подредените косъмчета със зехтин, смесен с някакви билки, та втвърдяваше косите и човекът можеше спокойно да си ходи с покрито теме цял ден, ако не и повече.

Бръсненето при бай Иван протичаше в пълно мълчание. Докато те бръснат, някои бръснари разказват цели мачове — при нашия такова нещо не се случваше. За себе си той дума не бе проговорил, освен че по собствено желание се е вдигнал от града, за да дойде в село. Имаше ли семейство, жена, деца — не се разбра. Пусна се по едно време, че се бил уж влюбил в някаква млада бръснарка и напуснал града заради нея. Други твърдяха, че бил решил да смени града със село, за да си оправи здравето. Но самият бай Иван нищо не беше казал. Разговаряше с охота само за едно — за петлите.

Той пръв ни обърна внимание, че сегашните петли не само не кукуригат, но не се и държат като петли. И вярно — дебели и някак отпуснати, петлите странят от кокошките, седят с наведени глави, а намерят ли зрънце, не къткат, а подличко си го изяждат. Възсядат кокошките от дъжд на вятър, и то без ищах. А старите, някогашните петли се бореха, не седяха мирни. Като се счепкат, ела да видиш какво блъскане пада, какво кълване и разхвърчаване на перушини, какво трепане, докато по-слабият отстъпи и полесражението остане на победителя.

А кукуригането призори? Та първи, та втори, та трети петли. Един като се изкукурига, цялото село прокълтява. И всеки се обажда със свой си глас, да подсети стопаните, че е време за работа. Петелът играеше роля, украсяваше живота, огласяваше го. А сегашните не кукуригат. Та бай Иван постави въпроса — дали не могат да се доставят кукуригащи петли. На Гочо Порязовото „защо?“, бай Иван обясни, че тишината силно го измъчвала и гнетяла.

И вярно, в село нощем е непоносимо тихо. Няма крави, няма говеда, няма овце. Едно да ревне, друго да хлопне. Няма звънче да се поклати, ако добиче се почеше, а и петли като не кукуригат — тишината е наистина зловеща.

В резултат на всички разговори възприе се идеята на бай Иван да се достави в село истински, кукуригащ петел. Донесоха го от махалата Писаница. Няколко нощи новото петле огласяваше селото и на „първи“, и на „втори“, и на „трети“ петли, сетне започна да се обажда само на „втори“, после само на „трети“ и накрая замлъкна. Нашенските отказаха да го последват.

Един ден, скоро след напразния опит с петлите, бай Иван заряза бръснарницата и изчезна точно по обяд. Привечер го видяха да се завръща от гората Руен. Влачеше три мертека с една сиджимка.

На другата заран започна да копае дупка по средата на селския мегдан, срещу бръснарницата, а след три дни, без никому нещо да обясни, сред селското площадче той вдигна трикрака пирамида и на върха на пирамидата — пет дървени клетки за гълъби. Тогава обясни, че бил направил гълъбарник. Донесе и гълъби, засели ги. Първо бяха два, сетне станаха четири. Измътиха яйца, а той им слагаше храна и ги бранеше от котките. В края на лятото имаше цяло ято, хвърчаха над село, кацаха на черковния покрив и там се пощеха. А пролетта, като загукаха ония гълъби, селото закълтя. Мъжките ухажваха женските: сресваха ги с човки, почистваха им герданчетата на гушките, гъделичкаха ги под крилцата и ненаситно им гукаха.

Бай Иван и другите редовни посетители на черковната пейка гледаха влюбените и с внимание следяха ухажването. Бяха ги кръстили: „Чурката“, „Вида“, „Бабулката“, „Косю“ и си говореха за тях като за хора. Обсъждаха и гадаеха: ще се приобщи ли Чурката с Вида (бай Иван не казваше „заплождане“, а „приобщаване“). Две ли, три ли яйца е снесла Бабулката и защо са се сбили миналата вечер Косю и

Венец, ще се сдобрят ли пак Митра и Ходжата. А щом малките пораснаха и старите взеха да ги учат на летене, старците не се отлепваха от пейката и не сваляха очи от тях.

Един ден Поряза рече:

— Браво на бай Иван. Покрай тези гълъби вече гледаме не надолу, а нагоре... Като гледаш нагоре, в небето, друга мисъл ти тече... Не е като да ровиш очите в земята и мълком да си правиш сметката кога ще влезеш и ти в нея.

Наскоро след това бай Иван умря. Казал на Поряза, че го боли ниският корем, качил се на един от камионите, дето карат трупи на горското, и отишъл в града. След време го докараха — опериран и уж пооздравял.

Беше през април, гълъбите се бяха разшавали, разхвърчали и разгукали. Бай Иван се върна в петък, а в неделя вече го нямаше.

Поряза го беше намерил коленичил до прозореца, издъхнал, докато гледал летящите гълъби.

Сега, като видя през моя прозорец как гълъбите на бай Иван се реят и гмуркат в есенно-изсивялото небе, мисля си, че светът щеше да е наистина по-хубав и по-приятен, ако всеки оставяше след себе си нещо, тъй както нашият селски бръснар остави в самотното ни селско небе своите гълъби.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.